

SVIESA

JORNAL LITUANO
„Šviesa-Luz“
Orgão de Comunidade
Lituana de SÃO JOSÉ

Redakcija ir Administracija:
MATRIZ DE SANTO ANTONIO DO PARY
Telefonas 2-6252.
Caixa Postal. 4-118.

Atsakomasis Redaktorius
Jesus Saborido Montanes

METAI V

SÃO PAULO, 1939 M., JUNHO - BIRŽELIO 10 D.

Nr. 23 (194)

VOKIETIJA PLEČIA SAVO ĮTAKĄ PABALTIJY

PORTO RICO ATKAKLIAI SIEKIA LAISVĖS

Porto Rico veda aršią diplomatinę kovą su amerikiečiais, reikalaujanti sau laisvės. Jungtinės Valstybės šiame krašte turi labai svarbių militarinių interesų ir todėl vis dėsia suteikti visišką nepriklausomybę. Dabar Porto Rico pareikalavo sau išsirinkti gubernatorių, kuri lig šiolei paskirdavo Amerikos prezidentas.

Keista: tie amerikiečiai labai gražiai pakalbėjo apie vergiją kitur ir pa-
peikta fašizmui, bet pavergtoms tau-
toms duoti laisvę tiek pat nerangūs,
kaip ir fašistai. Visur to paties galo
imperializmas.

VATIKANO TAIKOS POLITIKA

Popiežius, kalbėdamas neseniai į
kardinolus, pareiškė, kad jo taikos pas-
tangos nenusėjo veltui. Jis gavęs iš vi-
sų Europos didžiųjų valstybių politikų
garantijas, kad tarptautinius klausimus
jie nori išspręsti be karo. Popiežius ne
siliauja ir dabar vedęs taikinimo politi-
kos.

LIETUVA SUSITARĖ SU VATIKANU
Eilę metų trukęs Lietuvos ir Vatikano
ginčas vieningo darbo vyriausybės pas-
tangomis yra jau baigtas. Dėl konkorda-
to ir kitų klausimų susitarta abiem
pusėm palankia dvasia. Dar šiomis dien-
omis Lietuva paskirs savo oficialų at-
stovą prie Sv. Sosto. Dr. Grauzinis,
buvęs chargé d'affaires prie Vatikano,
skiriamas į Buenos Aires.

VENGRAI NEATSIGĖRI VOKIEČIAIS
Vengrai eina išvien su Hitleriu ir
labai šma bičiuliautis su „ašimi“. Zino-
ma, tokia mizerija, kaip Vengrija, ne-
kiek naudos gali tai ar kitai pusei su-
teikti. Mums tiesiog nuostabu, kaip
yengrai, būdami katalikai, gali taip
aklai pasiduoti naujosios pagonybės
apaštalam. Štai, pereitos savaitės pa-
baigoje jie pasikvietė pas savo reicho
darbo ministrį Dr. Frick į svečius ir
kaip bemokėdami jį važiavo ir slovinai.

PRIGĖRĖ LIETUVIS

Praėjusį sekmadienį Villa Belos
ir Mokes mokyklos mokytojų iniciaty-
va buvo suorganizuota ekskursija į
Santos. Važiavo mokyklų mokiūnų ir
nemokiūnų. Vienas ekskursantas, Jokū-
bas Dulskis, jūroje prigėrė. Vėlonis
kilęs iš Kaišiadorių apylinkės.

SVETIMŠALIŲ „CARTEIRA DE

IDENTIDADE“

išdavimas ir registra-
cija atatinamoje De-
legacijoje jau prasidė-
jo gegužės 4 d. Vsi abiejų lyčių sve-
timšaliai nuo 18 iki 60 metų amžiaus
privalo išlipti „Carteira de Identidade“
ir registruotis. AGENCIA RALICKAS
tiekia visas tuo reikalu žinias ir priruo-
šia visus legalizacijos dokumentus car-
teirai išgauti. -- Kreipdamiesi į
AGENCIA RALICKAS
sutaupysite laiką ir pinigus.

Raštinė atidaryta nuo 8 iki 16 val.
Rua dos Gusmões, 324
(netoli Gabinete de Investigações).
Bondės iš Largo São Bento: 1, 2 ir 13.

Karas diplomatijos tarnyboj

Iš Tolimųjų Rytų pranešama, kad
prie Hunchuno kilęs tikras japonų kar-
as su sovietais. Rusai puolę net su ar-
tilerija japonus, tačiau buvę atmušti ir
pasitraukę, palikdami kovos lauke
2 užmuštus ir kelis pasiimdami su sa-
vimi. Dar pranešama, kad rusai stato
betoninius šaltvntilimus ir rengiasi po-
zicijam karui. Japonų nukautas vien-
as kareivis.

Anglų ir prancūzų šaltiniai greit
atidengė tokio rusų išsiokimo priežas-
tis. Mat, dar tebevykstančiuose pasita-
rimuose trijulei sąjungai sudaryti vaka-
rų demokratijos nenori įsipareigoti gin-
ti Rusiją nuo Japonijos, ir minėią są-
jungą linkusios sudaryti tik Europos
rėmuose. Anglai su prancūzais rusams
atkerta, kad išplėtus šią sąjungą už
Europos ribų, tektų įtraukti ir kolonijų
gynimą, su kuo patys rusai nesutiktų.
Tad dabar rusai, norėdami „įrodyti“
anglams su prancūzais, kad jiems pa-
galba prieš Japoniją yra būtina reika-
liuga, išprovokavo incidentą su japo-
nais, juos paprasčiausiai užpuolė.

TOKS TERORAS BUVO MADRIDE

Madrیده suimtinėjami toliau tie
asmenys, kurie padidė teroro veiksmus
ar nusikalto žmogaus nužudymu. Iš
viso tokių suimta ligi šiolei jau 15.000
Nesunku įsivaizduoti, koks gyvenimas
turėjo būti mieste, kuriame dešimtimis
tūkstančių vaikščiojo ginkluoti bandi-
tai.

DANCIGAS JAU GRAZIUOJU SNEKASI SU LENKAIS

Dancigo senatas pamatė, kad Lenkijos
negalima lengvai išgaudinti šaudymais
į diplomatų automobilius, tai dabar, kai
keli vokiečiai jau paklišo galvas, Lenki-
jos prašyti, kad ši sumažintų savo mul-
tininkų skaičių. Esą, iš šešių multininkų
prieš pora metų, dabar priaugo dau-
giau šimto, kurie vaikšto apsirėnę pa-
sienio kareivių drabužiais.

PIETUSLAVIJA LIKS NEUTRALI

Paskutiniai pranešimai iš Belgrado sa-
ko, kad Pietuslavija liks neutrali, nors
ir pasirašo nepuolimo paktą su Vokietija.
Kad nuraminėtų anglus su prancū-
zais, pietuslavų atsakingi politikai vyks
į Paryžių ir Londoną, vos tik regentas
Paulo grįš iš Berlyno. Tuo būdu Ber-
lynui nepavyko palenksti savo pusėn
Pietuslavijos.

ARGENTINA NENORI SULAUKTI TO PATIES...

Eilė kairiųjų Ispanijos mokslo ir meno
žmonių, kaip profesorių, dailininkų ir
kit, kreipėsi į Argentinos vyriausybę,
prašydami leidimo apsigyventi šiame
Pietų Amerikos krašte. Argentiniečiai
tokio leidimo duoti nesutiko. Preziden-
tas Ortiz pareiškė, kad Argentina nenori
susilaukti to paties, ką sia vyrai yra
padarę savo tėvynėje, ir todėl niekam
iš raudonųjų bėglių nevalia išlipti į
Argentinos krantą.

PIRMOJI PAGALBA BUVO IS PORTU
GALIJOS. Atsiveikindami Portugalijos
savanorius, nacionalistų vadai ir jų
spauda pareiškė, kad Ispanija turinti
būti portugalams dėkinga labiau, negu
kuriems kitiems, kadangi iš čia atėjo
pirmoji pagalba. Vokiečiai ir italai
taip pat būdavo daugiausia atvežami
per Lisbon ir kitais portugalų keliais.

VOKIETIJA LAIMĖJO PABALTIJY

Šią savaitę Berlyne tarp reicho ir Esti-
jos bei Latvijos pasirašyta dešimčiai
metų nepuolimo sutartis. Tuo su-
sitarimu Berlynas pramušė izoliacijos
lanką ir laimėjo Pabaltijo valstybes sa-
vo politikos įtakai. Reichas atsistojo
tvirta koja prie Baltijos jūrų. Tai di-
delis smūgis anglų — prancūzų blokui.

RUSU—SUOMIU KONFLIKTAS

Suomija jau peritais metais nura-
rė įrengti karo tvirtoves Aalandų sala-
se ir tas salas fortifikuoti. Tačiau So-
vietų Rusija su tuo nenori sutikti. Gir-
di, jai gresias dėl to pavojus. Sis gin-
čas buvo net Zenovą pasiekęs. Atro-
do, suomiai nutarę savo nusistatymo
neatsisakyti. Suomijos krašto apsau-
gos ministeris J. Nieukenen pareiškė,
kad Aalandų salų fortifikavimas esąs
tik vienos Suomijos reikalas ir ji ne-
truktus šį darbą pradėsianti pagal jau
išdirbtus planus. Sovietai pe šio pa-
reiškimo atitraukė daugiau kartuo-
nės prie Suomijos sienų.

ATENTATAS PRIES KENTO KUNIGAİKSTIENE

Londonė buvo kėsintasi nužudyti
Kento kunigaikštienę, Pietuslavijos re-
gento Pauliaus seserį. Į ją paleistas
šūvis, kuris t čiau praėjo pro šalį. Spė-
jama, atentatą rengė Airijos respub.
kariuomenės nariai, kurie atentais nori
išgauti savo kraštui visišką neprikla-
somybę.

Kento kunigaikštis yra ketvirtas
mirusio Anglijos karaliaus Jurgio V
sūnus.

PRISIARTINA MARSAS

Artimiausias žemės kaimynas planeta
Marsas dideliu greičiu artinasi į mus.
Jau lengvai įžiūrinsima paprasčia akimi
vakarų danguje aukščiau Kordiljerų.

TIKTAI PROFESORAS

Antroji regionalinė švietimo delegacija
įsijuntinėjo krašto spaudai pranešimą,
kad būtų privatinėse mokyklose laikoma
ei švietimo kodekso nuostata. Tame
kodekse pasakyta, kad mergaičių ir
mėriose abiejų lyčių mokyklose moky-
tojais tegali būti tik moterys (profeso-
ras).

MEKSIKA. Vieno Meksikos kai-
mo kino teatre seanso metu kilo gais-
ras. Ugnis plėtėsi nepaprastai greit ir
7 min. laikotarpy salė skendo liepsnose
Kilus panikai, žuvo apie 70 žmonių,
daugiausia vaikų. Ugnis persimetė
ant kaimyninių trobesių ir sunaikino
visą kaimą. Kaimas buvo pastatytas
tik prieš porą metų vieno cukraus fa-
briko bendrovės ir kainavo 13 milijonų
pežų.

— BENDRUOMENĖS, Jaunimo
Sekcijos ir L. K. M. Draugijos Valdybų
bendras pasitarimas kviečiamas š. birže-
lio m. 11 d. (sekmadienį), pusiau septin-
tos val. vak., mokykloje.

RIO DE JANEIRO LIET. S-GA „VILNIS“

rengia puikų didelį šeimyninį vakarą
š. m. birželio m. 17 d. Rua Senador
Dantas, 121, Russo klube. Sis puikus
vakaras rengiamas klubo atidarymo
proga, nes „Vilnis“ S-ga drauge su ru-
sois išsiuomuoja vieneriems metams sa-
lę. Visus rijičius kviečiame dalyvauti.

Pamaldos

Sį sekmadienį, birželio m. 11 d.,

Pamaldos bus:

VILLA ZELINOJ

8 val. ryto šv. Mišios mokyklų
mokiniams.

11 val. — Suma su įstatymu
Svenė. Sakramento ir procesija.

VAKARINĖS pamaldos šioadien-
iais prasidės 6 val. vakaro.

Sv. Antano do Pary bažnyčioj su-
ma 11 val.

VILLA ANASTAZIJOS lietuviams
pamaldos 8½ val. ryto.

— Birželio m. Sventiausios Jė-
zaus Sirdies litanija bus kaibama prieš
šv. Mišias. Gį penktadieniais bus gie-
dama litanija prie išstatyto Svenė.
Sakramento 7 val. vakaro.

EVANGELIJA II SEKMADIENIUI PO SEKMINIUI

Luko 14, 16—24

Anno metu Jėzus tarė savo mokytiniams:

Vienas žmogus prirengė didelę
vakarienę ir pakvietė daug. Vakarie-
nės valanda jis siuntė savo tarną pa-
sakyti pakviestiesiems, kad ateitų, nes
visa jau prirengta. Tuomet jie visi
drauge ėmė iškalbinėti. Pirmasis jam
sakė: Pirkauš už jį turiu eiti jo ap-
žiūrėti; prašau tave, laikyk mane ištei-
sintu. Kitas tarė: Pirkauš penkis
jūngus jaučių ir einu jų išmėginti; pra-
šau tave, laikyk mane išteisintu. Vėl
kitas sakė: Vedžiau moterį ir todėl ne-
galiau ateiti. Tarnas sugrįžęs pasakė
visa tai savo valdovui. Sūpykęs šei-
mininkas tarė savo tarnui: Eik greitai
į miesto gatves ir skersgatvius ir vesk
čia beturčius, luošus, aklius ir raišus.
Tarnas vėl pranešė: Valdove, padaryta,
kaip liepei, bet dar yra vietos. Tu-
omet valdovas tarė tarnai: Eik į kelius
ir patvorius ir priversk eiti, kad mano
namai būtų pilni. Sakau jums, nė vien-
as anų pakviestųjų žmonių neragaus
mano vakarienės.

FOTO SCHMIDT

Atlieka įvairiausias foto
srities darbus. Vyksta į namus.
Senų paveikslų atnaujinimas.
Paveikslų didinimas.
Vestuvių nuotraukos prie
šv. Antano altoriaus.

RUA SILVA TELLES, 5
(netoli šv. Antano bažnyčios)

ŽINIOS IŠ VISO PASAULIO

Pučas Ekvadore

Ekvadoro vyriausybė pareiškė, kad buvęs laiku susektas pučas pakeisti esamai krašte tvarkai. Sukilimas turėjo būti rengiamas Pietų Amerikos lengvosios atletikos čempionato metu, kai tik būtų buvęs pradėtas vandens sportas. Sukilimą rengęs generolas Alberto Enriquez. Buvę nustatyta, kad prezidentas ir karo ministeris bus sulmti, kai tik atvyks atidaryti vandens sporto varžybų. Tuo metu ir visame krašte būtų turėjęs kilti perversmas. Sukilimo vadai sulmti.

JAPONAI AREŠTUOJA ANGLUS

Sanchajuje japonai suėmė ir įkalinę anglų karininką Spear. Tada pasuntinybė nusiuntė pas japonų valdžios atstovus pulkininką Cooper. Japonai ir jį areštavo ir nepaleidžia.

Baltijos valstybės laikysis neutraliai

Dėl rusų anglų siūlomos garantijos Baltijos valstybėms, šių valstybių politikos vadai mano, kad tokia garantija tik galėtų pažeisti šių valstybių tradicinį neutralumą ir įstatyti jas pavojui. Esą, Baltijos valstybės nesibijantis Vokietijos puolimui, o jei jas Vokietija ir pulktų, tai anglai tikriausia piršto nepajudins joms į paginai. Todėl čia manoma, kad Baltijos valstybių atsakymas į rusų—anglų pasiūlymą busis negatyvus.

DAR 70.000.000 DOLERIU...

Si astronomišką pinigų sumą pakirto dar labiau padidinti ir taip jau sunkiai įsivaizduojamam Jungtinių Amerikos valstybių karo laivynui. Už šiuos milijonus bus pastatyti 24 didelio tonnažo karo laivai ir vienas lėktuvnešis. Dekretas jau pasirašytas.

IR DAR 100.000.000!

Parlamentas jau patvirtino įstatymo projektą išleisti šimtą milijonų dolerių strateginiams tikslams. Manoma, kad už tuos pinigus bus perkama strateginės salos ir karo lėktuvai. Galimas daktas, kad amerikiečiai pradės netrukus vykdyti ir antrojo kanalo statybos darbus, kuris yra numatytas, kadangi vienas Panamos kanalas karo atveju nepatenkintų Amerikos strategų reikalavimų — jis persiauras ir gali būti greitai prieš aviacijos suardytas.

Pietuslavijos regento vizitas Berlynan

Pietuslaviją, buvusi Prancūzijos sąjungininkė, labai stengiasi patraukti savo pusėn Romos—Berlyno ašis. Tiek italai tiek ir vokiečiai deda visas pastangas, kad tik ši valstybė neprisidėtų prie demokratinio bloko. Pereitą savaitę buvo pakviestas Berlynan Pietuslavijos regentas princas Paulo ir užsienių reikalų ministeris Markovičius. Jiems Berlyne surengtas karališkas priėmimas. Sutikime dalyvavo pats Hitleris. Jų garbei buvo surengti kariuomenės paradai, jiems aprengtos karo dirbtuvės ir kitais kitokiais būdais pietuslavai stebinti Vokietijos militarinės galybės kilimu. Tačiau, to nepaisant, Belgrade labai gerai suprantama, ką reiškia Vokietijos kaimynystė ir «bifidulystė» mažai ir silpnai ginkluotai valstybei. Todėl vargu ar Pietuslavija taip lengvai duosis vokiškui būciu pagauama.

AMERIKIEČIU KARINĖ MISIJA

Pereitą savaitę Brazilija turėjo du svarbius vizitus. Tai Italijos užsienių reikalų ministerio žmonos ir Mussolino dukters Edda Mussolini — Ciano ir antra — Jungtinių Valstybių karinės misijos, kuriai vadovauja gen. Marshall.

Tarp šių vizitų, mums rodo, yra tam tikro ryšio. Šiaurės Amerika nori savo įtakoje laikyti Pietų Amerikos valstybes. Tada jiems svarbu jų pačių saugumo sumetimais. Brazilijos draugingumą amerikiečiai jau išgijo, kuris ypač sustiprėjo po užsienių reikalų ministerio p. Oswaldo Aranha vizito Washingtonan. Tačiau amerikiečiai, kaip visi mato, labai nerangūs pildyti pažadėtą susitarimo sąlygas. Rezervų bankas, kuriam jie zadėjo 50.000.000 dolerių, taip ir neįsteigtas ir apie jį daugiau jau net nerašo spauda. Prekyba su Brazilija taip pat sklandžiai neina. Pereitą savaitę pranešė, kad kavos amerikiečiai pirko

net trimis šimtais tūkstančių maišų mažiau negu anksčiau pirkdavo. Iš viso, amerikiečiai yra pirmoji eilė biznierių, ir tik savo reikalų visur žiūri. Tad išgirdę, kad į Braziliją važiuoja Italijos užsienių reikalų ministerio žmona ir Dučės dukterė, amerikiečiai bus nusigandę. Rodos, šis vizitas gali turėti daugiau reikšmės, negu paprastai madangumo ir atostogų kelionė. Ji galėjo juk parengti dirvą platesnio masto pasikalbėjimams tarp abiejų kraštų vadovaujančių asmenų. Edda Ciano labai pagarbiai čia priimta. Todėl kad atsvertų galimą kilti iš šio vizito įtaką, amerikiečiai pasiuntė savo karinę misiją. Braziliai nuoširdūs ir mandagūs žmonės: jie gražiai priėmė ir pavaišino taip pat ir amerikiečius. Jiems aprodytos jūrų tvirtovės ir arsenalai, o taip pat ir karo mokyklos. Priėmimu liks patenkinti ir net sužavėti abejai, o ką galvoja pati šio krašto vyriausybė tai jau jos reikalas.

KEIS NEUTRALUMO ĮSTATYMA

Sekdami Monroes, savo didžiojo politiko, nusistatymą, amerikiečiai skelbė, kad «Amerika tik amerikiečiams», ir todėl vengė kištis į Europos ir kitų kontinentų reikalus. Tačiau modernio gyvenimo reikalai taip susipynė, kad amerikiečiai jau nebegali toliau Pasilikti šioje izoliacijos saloje. Pasakytas Roosevelto kreipimasis į Europos diktatorių taikos reikalų buvo aiškus tos doktrinos ir tradicinio amerikiečių neutralumo sulaužymas. Prieš Rooseveltą ir kilo didelė opozicija par

lamentė. Tad dabar Amerikos prezidentas nori, kad būtų pakeistas šis neutralumo įstatymas, kuris nebeatitinka daugiau gyvenimo reikalavimus. Rooseveltas nori, kad neutralumo įstatymas būtų pakeistas dar prieš atostogas. Sakoma, anksčiau nebūsių paleistas parlamentas atostogų. Jei Rooseveltas pasiūlytas neutralumo įstatymo pakeitimas bus priimtas, tada Amerikos žodis Europos reikalais bus dar reikšmingesnis ir taika pasaulyje bus dar daugiau sustiprinta.

BOLIVIJA TURĖS SAVO... KLAIPĖDA

Tarp Bolivijos ir Paragvajaus vyriausybų išdirbtas susitarimas kariuobolijai duodamas išėjimas į jūrą per Chaco teritoriją, dėl kruvinos kovos tarp šių dviejų valstybių nuo 1932 iki 1935 metų. Taigi, diplomatai davė Bolivijai tai, ko neįstengė pasiekti ginklai per trejus kruvino karo metus.

Nustatyta, kad per Chaco teritoriją iki Concepcion osto bus išvesti naftai nuleisti vamzdžiai, kuriais Bolivijos nafta atiteks iki pačios priekplaukos. Tenai bus pastatytos naftos valymo ir apdirbimo dirbtuvės, kuriose žalias produktas bus perdirbtas į pra-

monės gaminius. Sutartis pasirašoma 30 metų laikotarpiui. Concepcion osto įrengiamą laisva zona Bolivijai.

Vokietija pradės savo kapitalais ir technika įrengti naftos kanalus iki Concepcion. Pranešimai sako, kad Bolivijos nafta esąs labai didelis susidomėjimas Vokietijoje. Nėra abejonės, kad tos naftos didžiausias nuosimtis ir teks vokiečiams mainais už pramonės gaminius. Vokiečių spauda Bolivijos dabartinį režimą, kurio prekyje stovi vokiškos kilmės generolas, vadina vieninteliu totalitariniu režimu Pietų Amerikoje.

Grįžo iš Ispanijos italai

20.000 italų legijoniertių grįžo į Neapolį. Juos sutiko pats Mussolini su aukštais fašistais. Savo kalboje Mussolini pasakė, kad jie grįžo laimėtojai iš kovos prieš komunizmą ir demokratijas. I Ispaniją buvo nusiųsta specialiai sudaryta juodmarškinių divizija «Litoria». Duce pabrėžė, kad ši divizija liksianti ir toliau Italijos kariuomenėje.

Grįžo ir vokiečiai

Iš Ispanijos jau grįžo ir vokiečių «Condor» legijonas. Dideliam visų nusibimui paaiškėjo, kad vokiečių Ispanijoje buvo tris kartus daugiau, negu tarptautinių ekspertų nustatyta. Iš viso sugrįžo 18.000! Atsimeinant, kad beveik visi vokiečiai tarnavo tikrai aviacijoje ir kitose technikos dalyse, suprasime, kokia didelė jėga yra 18.000 tokios rūšies kariuomenės. Tuo būdu dar kartą patvirtinta tiesa, kad

anglai su prancūzais nieko tikro apie Ispanijos karą nežinojo, jei jų ekspertai priskaitė vos ... 6.000 vokiečių. Hitlerininkai dabar iš jų gardžiai pasijuokia.

Čia tenka pažymėti įdomi anekdotinė: vokiečių laikraščiai rašo, kad Bilbno ir Santander miestai basų krašte paimti pagal vokiečių generolų sudarytą puolimo planą: vokiečių poverdeniniai laivai skandino angių ir kitų laivus ir vykdė krantų blokadą; iš viso, šio karo metu vokiečiai ėjo smegenų pareigas.

SEVILIJOS PARKU GĖLĖS — MARIJOS ALTORIAMS

Ispanijoje dabar stengiamasi grąžinti visos prieš pilietinį karą buvusios tradicijos. Sevilijos burmeisteris sakė parku gėlėmis puošti Marijos altorius, kaip būdavo daroma jau nuo neatmenamų laikų.

Televizijos paroda Rio

Seštadienį popiet, dalyvaujant Respublikos Prezidentui ir kitiems aukštesiems Brazilijos vyriausybės ir visuomenės atstovams, Rio de Janeiro atidaryta pirmoji Brazilijoje televizijos paroda. Parodą rengia Vokietijos paštų ministerija, o globoja nacionalinis propagandos departamentas. Paroda apima tris dalis: televizija (paveikslų perdavimas į tolį be laidų, radio principu), perdavimas laidų (pagalba ir perdavimas filmos. Aparatai, palyginti, labai paprasti — beveik taip atrodo, kaip paprastas radio imtuvas. Atidarant parodą, buvo pademonstruotas televizijos veikimas praktikoje. Perduoti paveikslai labai ryškūs ir švarūs. Visi dalyviai buvo tiesiog nustebinti nuostabios šio amžiaus technikos pažangos, kuri leidžia ne tik girdėti kito žmogaus balsą už tūkstančių kilometrų, bet ir patį kalbantįjį žmogų aiškiai matyti.

Brazilijos gydytojai prieš spiritistus

Brazilijos gydytojų ir chirurgų draugijos valdyba Rio de Janeiro įteikė švietimo ministeriui memorandumą, kad būtų uždraustas visame krašte spiritistų judėjimas, kuris tiek daug neša žalos gyventojams, ardydamas jų nervus, kraštystdamas iš proto ir invalidais palikdamas savo aukas.

Šis gydytojų žodis turėtų atkreipti visu gyventojų dėmesį į pragaištingą spiritistų veikimą. Čia tenka pastebėti, kad spiritistai veikia tik ten kur randa atsilikusį ir tamsių žmonių. Neretai ir lietuviai nueina «ant rodos», ir netienas jau gavo nervų su trūkima. Todėl Brazilijos gydytojų pasiryžimą kovoti su šia nelaimė reikla tik sveikinti.

TAI BENT BANKROTAS!

Čia de Fiação e Tecelagem Indus trial Mineira subankrutavo, palikdama tik... 28.500 kontų deficito. Nusikriausite eilė bankų, ju tarpe ir Banco do Brasil, o taip pat ir keli São Paulo bankai.

DEKRETAS PRIEŠ TRIUKSMĄ

Rio de Janeiro išleistas ir jau ėmė veikti nuo šios savaitės pradžios dekretas draudžias kelti triukšmą mieste, ypač nakties metu. Iš tikrųjų, automobilių sirenos, vaikščiojančių prekybininkų ir laikraščių pardavinėtojų riksmas, bilietų pardavinėtojų reklamos šaukiant visa gerklę įvairių bišų vardus miestą pavarsdavo tikra staugiančia baisybe. Triukšmas kenkia žmonių dvasios ir kūno sveikatai. Rio dabar bus ramiau To paties dekreto reikėtų jau ir São Paulo.

SERGA LEONIDAS

Garsusis Brazilijos futbolo meistris Leonidas susirgo ir jam padaryta apendicito operacija. Truks koki trys mėnesiai, kol jis vėl galės grįžti į aikštę. Dėl ligos Leonidas pastaruoju metu labai blogai buvo pasiraiškęs futbolo rungtynėse.

DEGĖ BRAZILIJOS LAIVAS

Loyd Brasileiro krovinių laivas «Mandú» buvo užsidegęs. Ugniagesiai su jūrininkais gaisrą užgesino. Jis buvo kilęs anglų sandėlyje.

KAS SKAITO SPAUDA —

VEJO NEGAUDO!

IŠ LIETUVOS PADANGĖS

MIN. URBSYS IŠVYKO GYDYTIS

Užs. reikalų ministeris išvyko užsienin sveikatos pataisyti. Kojis grįš, užsieniu reikalų ministerio pareigas eis vicepremjeras ministeris M. Bizauskas.

PAKELTAS DISKONTAS

Lietuvos Bankas ir kiti bankai pakėlė diskonta — vietoj imtų ligi šiol 7 ar 8%, dabar bus imama 10%. Pakelti nuosimėtai ir indėliams.

PIRMAS SIELIŲ TRANSPORTAS

Gegužės mėn. iš Lenkijos atėjo pirmas sielių transportas Nerini į Kernavę, iš kur išplukdyta toliau — į Kauną. Kernavėje dabar įrengtas muitinės punktas.

CEMENTO FABRIKAS LIETUVOJE

Prie Jurbarko nutarta statyti cemento fabrikas. Fabrikas atsisis apie 3 milijonus litų. Per metus pagamins 60.000 tonų cemento.

CEMPIONATUI PAMINĖTI PAŠTO ŽENKLAI

Paštų Valdyba išleido naujus pašto ženklus krepšinio čempionatui atminti. Ženklaai yra 15, 30 ir 60 centų. Projektus pagamino dailininkas Burba.

IR LIETUVOS MOTERŲ KOMANDA LAIMĖJO

Krepšinio čempionato išvakarėse Lietuvos moterų krepšinio komanda turėjo draugišką rungtynę su lenkėmis, kurios specialiai buvo atvažiuosios iš Varšuvos. Po atkaklios kovos laimėjo lietuvės rezultatu 29 x 28.

„MAISTAS“ EKSPORTUOS VIŠČIUKUS

Akc. B-vė „Maistas“ įkūrė visame krašte apie 100 kiaušinių supirkėjų punktų, kuriuose bus superkami kiaušiniai ir inkubatoriuose perinami į viščiukus. Tuo būdu manoma išparuošti eksportui vieną milijoną viščiukų. Už juos būtų gaunama graži suma litų.

Rydz-Smigly atvyks į Lietuvą

Lenkų kariuomenės generalinis inspektorius maršalas Rydz-Smigly netrukus atvyks į Kauną revizituoti Lietuvos kariuomenės vado gen. St. Raštiko. Kaip žinoma, Lietuva su Lenkija pradėjo tįsėjautis ir mūsų kariuomenės vadas buvo neseniai Varšuvoje. Šita nauja draugystė stekia ateispirti prieš vokiečių veržimąsi į Rytus.

Mes tik galime apgailestauti, kad lietuvių — lenkų susipratimas neįvyko

tuoju po pereitais metais santykių per prievartą užmezgimo. Gal tada Lietuva būtų galėjusi drąsiau spirtis dėl Klaipėdos, kaip dabar lenkai spriasi dėl Dancigo. Šiuo metu, kai Klaipėda jau prarasta, bičiuliavimasis su lenkais be paprasto kaimyninio mandagumo realios naudos Lietuvai nedaug gali duoti. Nebent kilus karui, kai reikėtų išvėnti abiejų kraštų armijoms kovoti prieš bendrą priešą.

Lietuvos prekyba eina per Latviją

Anksčiau per Klaipėdos uostą ėjo 85% visos Lietuvos prekybos su užsieniais. Dabar prekyba nukreipiama per Latviją. 55% eksporto ir 58% importo eina per Liepojos ir Rygos uostus. Tenka ėia pažymėti, kad anksčiau tik 9% importo ir 10% eksporto eidavo per Latviją. Per Klaipėdą dabar kreipiama tiktai 27% eksporto ir 31% im-

porto. Lietuvos vyriausybė gerai padaryta, kad per Klaipėdą nesistengtų savo eksporto kreipti. Tegul stovi sau be darbo ir duonos tie šunsnukai, kuriems anksčiau buvo negerai, ir kurie jau dabar pradeda kartis kalėjimuose, paragavę hitleriškų pyragų. Geriau duoti uždirbti latviams, negu kryžiams.

Sumūrinis Lietuva

Vyriausybė šiais metais dar labiau skatins plytinių statybą, nes ateityje Lietuvoje turės būti statomi tiktai mūriniai namai. Plytinės bus statomos daugiausia kaimuose ir miesteliuose, kad ūkininkai plytas turėtų arti ir jų transportas į statybos vietas nesudarytų didelių keblumų. Pereitais metais, pav., Lietuvoje buvo 321 plytinė iš kurių 305 — miesteliuose ar kaimuose. 1938 metais jos pagamino plytų 85 milijonus, arba 60% daugiau, negu 1937 metais. Manoma, kad šiais metais plytų gamyba pakils visu 100%. Netolių laikų svajonė virsta realybe: netrukus Lietuvoje nebeliks medenių trobesių, ir vietoje dabartinių šiųdinių stogų raudonuos plytines Lietuvą. Bus kultūringa, gražu ir patogiu.

MAZĖJA STUDENTŲ SKAICIUS UNIVERSITETE

Vytauto Didžiojo universitete įregistruota 2.893 studentai. Pereitais metais studentų universitete buvo daugiau 3.041.

30% Lietuvos prekybos su Vokietija

Per derybas dėl prekybos santykių atnaujinimo su Vokietija nustatyta, kad Lietuva Vokietijai parduos ir iš jos pirks 30% viso savo importo — eksporto. Prekybos sutartis pradės veikti nuo šių metų rugpjūčio mėn. 1 d., nes tada baigiasi senosios prekybos sutarties galiojimo terminas. Iš to matyti, kad Lietuva tikrai atsiduria didelėje Vokietijos priklausomybėje. Oficialūs sluoksniai pareiškia, kad jokio spaudimo iš Vokietijos pusės nėra Lietuvai buvę daryta.

NEPAPRASTA SEIMO SESIJA

Pirmoj birželio mėn. pusėjėjimas susirinko nepaprasto posėdžio, kurio metu jam bus patiekta eilė skubių įstatymų projektų. Pirmiausia seimas turės priimti biudžeto sumažinimą, kuris reikalingas Klaipėdos Kraštui perėjus Vokietijos žinion. Be to, jam bus patiekta svarstyti ir daugiau skubių įstatymų projektų.

1 MILIJONAS KNYGU

Mokyklose yadovėlių ir jų bibliotekose knygų dabar yra daugiau vieno milijono. Kiekvienai mokyklai išėta po 400.

NAUJAS TEATRO DIREKTORIUS

Kaunas. — Valstybės teatro nauju direktorium švietimo ministeris dr. L. Bistras paskyrė dr. Antaną Jušką, buvusį Vilniaus Vadavimo Sąjungos pirmininką. Iki šiol teatro direktorium buvo V. Zadeika, kuris pasitraukė.

NAUJAS PASKYRIMAS

Kaunas. — Vidaus reikalų ministerijos antru generaliniu sekretorium paskiėtas savivaldybių departamento direktorius Barkauskas.

— Lietuvos Nepaprastu pasiuntiniu ir įgaliotu ministriu Latvijai paskirtas ilgšiolinis „Eltos“ direktorius Pranas Dailidė, marijampolietis, yra baigęs Petrapilio ir Vytauto Didžiojo universitetą, karo metu daug pasidarėvęs Kaukazo lietuvių organizacijose, buvęs pirmuoju Lietuvos atstovu Kaukazo valstybėms, padėjęs sugrįžti tėvynėn apie 10.000 lietuvių tremtinių. Grižęs į Lietuvą nuo 1921 metų užsieniu Reikalų Ministerijoje ėjo įvairių departamentų direktorių ir komisijų bei delegacijų pirmininkų pareigas, buvo „Lietuvos“ ir „Lietuvos Žinių“ dienraščių vyr. redaktorius, o nuo 1935 metų iki šiol Lietuvos telegramų agentūros „Eltos“ direktorium.

— Ligi šiol „Pienocentras“ vaisių rinkoje tiek eksporte tiek importe turėjo apie 40 proc. visos rinkos, o vaisių perdirbime turėjo apie 80 proc. Dabar „Pienocentras“ stato naujas patalpas dideliu vaisių apdirbimo fabrikai, į kurį investuos apie milijoną litų. Naujam fabrike dar siemet pradės gaminti marmeladą, vaisių ekstraktus o vaisių sulčių per metus galės pagaminti ligi 300.000 litrų. Į vaisių apdirbimo pramonę „Pienocentras“ bus įdėjęs per 2 mil. Lt.

Erich Maria Remarque

TRYŠ DRAUGAI

Vertė F. Girdauskas

(Tasa iš 22 nr.)

Jo veidas staiga nušvinta.

— Vaikščiojanti keptos mėsos kapinės — sako jis: taip dar iki šiol negirdėjęu. Tai turi jėiti į mano repertuarą. Šiuo kart...

Jis nuvožia skrybėlę ir mes atsiskiriam visai pagarbiai.

Kolijimasis mane atgaivina. Bet pyktis pasilieka. Jis vis auga kartu su išsiblijvymu. Save palyginu su augęžta žlapia nosine. Pamažu pradėdu pykti ne tik ant savęs — ant visko, net ant mergaitės. Ji buvo priežastimi, kad aš pasigėriau. Pasistatau apikaklę. Tegul ji galvoja apie mane, ką tik ji nori — man dabar vistiek; bent žino su kuo turėjo reikalą. D daugiau nėra kas daryti. Gal taip ir geriau...

Aš grįžtu į barą ir visai nusigeriau.

IV.

Oras pasidarė šiltas ir drėgnas; keliąs dienas lijo. Paskui išsiblijavė, pradėjo šildyti saulė ir kai tik aš, penktadienį pasirodžiau dirbtuvėje, pamačiau kieme stovint Matildą Stos, su šluota pažastėje ir įerzinto begemoto fizionomija.

— Na, tik pažūrėkit, ponas Lokampfai, ir puikumėlis! Tikras stebuklas!

Nustebęs sustoju. Senas alyvos medis šalia benzino tanko nakties metu buvo pražydęs.

Visą žiemą stovėjo jis sulinkęs ir plikas: mes kabindavome ant jo senas padangas, ant šakų maudavome tepalo blėkines, kad jos išdžiūtų; jis mums buvo patogus stulpas viskam, pradedant skurliais, baigiant motoro dangčiu. Dar prieš pora dienų ėia plevėsaugis išskalbtos mėlynos drobinės kelnės, dar vakar nieko nebuvo galima pastebėti — dabar, staiga, naktį jis persimai nė lyg užburtas, į švitantį baltai rausvą debesėlį, padirbta iš šviežių žiedų; tarytum, visas petliškų spiečius į mūsų kiemą būtų atskridęs...

— Iš kvapas! — sako Matilda sjausdama ir paverčia akis — visai kaip įsų romo!

Aš nieko neužuodžiu. Bet tuojau suprantu.

— Kvapas daugiau panašus į klijentų konjako — pastebiu aš. Ji energingai ginasi.

— Ponas Lokampfai, jūs, tur būt, persišaldėte. Gal įsų nosyje auga g lipai. Dabar polių turi beveik kiekvienas. Senoji Stos turi šuns uoselę, ti-

kėkit man, kaip tikras romas... senas romas...

— Na, gerai, Matilda...

Pripilu jai stiklą romo ir nueinu prie benzino siurblio. Čia sėdi Jupas. Prieš save jis pasistatęs seną, surūdijusią konservų skardinėlę pilną ūgių su žiedais.

— Ką tai reiškia? — klausiu nustebęs.

— Ponioms — aiškina Jupas — kada jos perka benzino, duodu vieną šakutę dovanai. Dėl to jau pardaviau 90 litrų daugiau. Aukso vertas medis, ponas Lokampfai. Jei jo nebūtų, turėtume pasidaryti dirbtinį.

— Est tikrai sumanus berniukas. Jis išsišiepia. Saulė persvėčia jo ausis, dabar jos panašios į rubino spalvos bažnyčios langus.

— Jau du kartus fotografavau! — pasigiria jis — prie medžių!

— Žiūrėk, ar nepasidaryti kino žvaigždė — pasakau ir nueinu į paširę, kame iš po Fordo išlenda Lencas.

— Robi, sako jis — man atėjo kai kas į galvą. Mes turėjome susirūpinti mergaite, kuri buvo kartu su Bindingu.

Aš styrau į jį.

— Kaip tai?

— Lyglai taip, kaip sakau. Bet ko tu taip spoksai?

— Aš nespoksau...

— O, yis dėlto, taip. Kaip ji, pagaliau, vadinasi? Pat, bet toliau?

— Nežinau — atsakau aš.

Jis išsitiesia.

— Tu nežinai! Tu užsirašei jos adresą! Pats mačiau...

— Pamečiau kortelę.

— Pamečiau! — Jis kimba abiem rankom į savo geltoną plaukų mišką.

— O aš dėl to visą valandą Bindingą lauke išlaikiau! Jis pametė! Gal Oto žino?

— Oto irgi nežino.

Jis žūri į mane.

— Tu tikrai pasigaliėjimo vertas diletantas! Tuo blogiau. Argi nepastebėjai, kad tai buvo pasakiška mergaitė? Viešpatie! — akis jis pakelias dan-
gu. — Kuomet mums kas gero į kėlą ateina, tuomet jis pražudo adresą!

— Tokia jau graži ji man neatrodė.

— Todėl, kad esi asilas! — atėjo Lencas — kvailys, kuris nieko aukštesnio nepažįsta.

(Bus daugiau)

LIETUVA LAIMĖJO EUROPOS KREPŠINIO ČEMPIONATĄ

Trečiasias Europos krepšinio pirmenybes laimėjo Lietuva, nugalėjusi be pralaimėjimo visus savo varžovus ir iškovojo III Europos krepšinio pirmenybiųmeisterio vardą. Gegužės 25 d. Lietuva laimėjo prieš Prancūziją 44 x 18; Estiją prieš Suomiją 91 x 1, Lenkija—Vengrija 42 x 20; Latvija—Italija 38 x 23; gegužės 26 d. Lietuva laimėjo prieš Vengriją 79 x 15; Lenkija—Suomija 46 x 13; Estija—Italija 29 x 22; Latvija—Prancūzija 45 x 26; gegužės 27 d. Lietuva laimėjo prieš Suomiją 112 x 9; Estija—Latvija 26 x 25; Prancūzija—Vengrija 46 x 19; Lenkija—Italija 43 x 27; paskutinįją rungtynių gegužės 28 d. Lietuva laimėjo prieš Italiją 48 x 12; Vengrija—Suomija 45 x 16; Prancūzija—Estija 33 x 31; Latvija—Lenkija 43 x 20. Lietuva pirmenybes laimėjo be mažiausio priekaišto dideliais krepšiu skirtingais, parodydama puikią žaidimo formą ir žaidimo pabaigoje pasiekdama aukščiausio žaidimo laipsnio. Užimtų vietų eilė tokia: Lietuva 14 taškų, 402 x 125 krepšiu; Latvija 12 taškų, 353 x 163 kr.; Lenkija 12 tšk. 247 x 235 kr.; Prancūzija 11 tšk., 262 x 215 kr.; Estija 11 tšk., 291 x 174 kr.; Italija 9 tšk., 200 x 223 kr.; Vengrija 8 tšk., 162 x 341 kr.; Suomija 7 tšk. 120 x 536 kr.

Geriausiais mėtytojais iš lietuvių pusės pripažinti Lubinas, Ruzgys, Puzinauskas, Badriūnas, Jurgėla, Andriulis ir Kriaučiūnas. Paskutinė rungtynių diena žiūrovų atžvilgiu buvo rekordinė. Kauniančių į sporto halę mažai kas be pateko, nes buvo privažiavę daugybė

ekskursijų iš provincijos, kurioms ir vietos buvo pirmoje eilėje rezervuotos. Rungtynėms pasibaigus, ministeris pirminkas ats. gen. Cernius oficialiai pranešė, kad Lietuva yra absoliutus nugalėtojas. Latvijai teko antroji, Lenkijai III, Prancūzijai IV ir t. t. vietos. Po to ministeris pirminkas laimėtojams išdalino dovanas: Lietuvos rinkinei teko Respublikos Prezidento dovana — didelė sidabrinė ornamentuota ir gintarais išpuošta «kraičio skrynja», Latvijai teko švietimo ministerio, Lenkijai Kauno burmistro ir Prancūzijai — Kūno Kultūros Rūmų direktoriaus dovana. Rungtynės iškilmingai baigus, ministeris pirminkas svečiams surengė vaišes.

Lietuvoje pastatyta milžiniška halė

Kaip jau esame pereinę kartą pranešę, Lietuva laimėjo Europos krepšinio čempionatą. Tai didelė garbė visiems lietuviams. Nepaprastu džiaugsmu šis laimėjimas buvo sutiktas ir Sao Paulo lietuvių. Po skaudžių pralaimėjimų politikoje, bent sporte mūsų Tėvynė atsistojė pirma visų kitų Europos galingųjų ir didelių valstybių. Čia mes dabar norime savo skaitytojus informuoti, kad Lietuva šioms rungtynėms labai gerai buvo prisirengusi. Tarp kitų dalykų, verta pažymėti, kad

buvo specialiai pastatyta didžiulė halė varžovams ir žiūrovams. Halė užima 3.800 kvadratinį metrų žemės plotą, turi 15 metrų aukščio ir gali sutalpinti 40.000 žiūrovų. Yra 35.000 sėdimų vietų ir 5.000 staliams. Mums sunku ir įsivaizduoti toks statinys. Si halė su moderniškiausiais įrengimais, kaip radio ir kit, pastatyta rekordiniu laiku — tik per keturis mėnesius.

Smulkios žinios iš Lietuvos

— Lietuvos sviesto eksportas šiemet padidėjo 15 proc., o neskaitant Klaipėdos krašto — padidėjimas sieks apie 17 proc. Kiaušinių eksportas per pirmus šiu metų mėnesius sumažėjo apie 8 proc. Kad mūsų pieno ūkis ir pramonė — pieninės pastatyta tinkamai, liudija tas faktas, jog visos pieninės turėjo apie 11 ml. Lt. skolų, o dabar beturi apie 4-5 ml. Lt. Skolos buvo padarytos namams statyti ir kitiems pieninių įrengimams. Tik šiemet numatoma Žemės Bankui gražinti apie 1.800.000 Lt. skolų. Pieninių kilnojamas ir nekilnojamas turtas dabar vertinamas 23 ml. Lt.

— Gegužės 20 d. įvykusiame «Maisto» akcininkų susirinkime paaiškėjo, kad «Maisto» balansas siekia 21.447.483 Lt. Metai baigti su 615.957 Lt. gryno pelno. Skirstant pelną 430.000 paskirta akcininkams dividendų mokėti, 70.000 Lt. į Atsargos kapitalą, 40.000 Lt. Ginklų Fondui, 5.000 Lt. Aero Klubui paremti, 15.000 Lt. savo fabriku darbininkų švietimui ir kultūros reikalams, 10.000 Jaunųjų Ūkininkų Ratelių fondui, 30.000 pašalpos ūkininkams. Nutarta akcinis kapitalas padidinti 750.000 Lt. Tam tikslui bus išleista 30.000 naujų akcijų, kiekviena po 25 Lt/. Dabar «Maistas» turės akcinio kapitalo 11.500.000 Lt., kurį sudarys 460.000 akcijų po 25 Lt.

— «Maistas» pernai supirko iš ūkininkų kaulių 496.608, o 1937 m. — 460.521. Bendrai 1938 m. «Maistas» išmokėjo akcininkams 53,5 ml. Lt., 1937 m. 44,1 ml. Lt. Didžiausia «Maisto» eksporto rinka 1938 m. kaip ir pirmiau, buvo Anglija, antroje Vokietija ir trečioje vietoje SSSR. Kiek didesni «Maisto» prekių kiekiai buvo parduoti Jungtinėms Amerikos Valstybėms. Be to, smulkesniais kiekiais Belgijai, Svedijai, Norvegijai, Prancūzijai, Šveicarijai ir Afrikos kolonijoms.

— Centralinio Statistikos Biuro duomenimis balandžio mėn. per Kretiną gaus maitinę Klaipėdos uosto linkmės iš 27 proc. eksporto ir atėjo 31 proc. importo. Per Latvijos sieną išėjo 55 proc. eksporto kiekybės / prieš 10 pr. 1938. VI / ir atėjo 58 proc. Importo / prieš 9 proc. 1938 m. / Per Lenkijos pasienį išėjo 1 proc. ir atėjo 3 proc. prekių. Per Vokietijos pasienį / išskiriant Klaipėdos muitinę / išėjo 17 proc. eksporto / 17 proc. 1938 m. / ir atėjo 7 proc. importo / 2 proc. /

— Birštone atidaryta Kauno apygardos ligonių kasos didelė sanatorija, kurios pastatymas kainavo 370.000 litų. Sanatorijoje nuolat galės gydytis bei išlėsti 150 ligonių kasų narių. Sanatorija veiks ištisus metus.

— Gegužės 20 d. Lietuvos karo aviacija iškilmingai minėjo savo 20 m sukaktį. Ta proga buvo pašventinti nauji savo gamybos lėktuvai ir atlikti įvairių grupinių ir figūrinių skraidymų, kuriuose buvo pademonstruota mūsų lakūnų drąsa ir gražus lėktuvų valdymo menas.

TRIJULĖS SAJUNGOS KŪRIMAS

Anglai davė Sovietams savo pasiūlymą Trijulės sąjungos klausimu. Dabar jis studijuojamas Maskvoje. Rusų šaltiniai praneša, kad anglų pasiūlymas nesąs priimtinas, tačiau jis gali būti kaip pagrindas tolimesnėms deryboms.

Sovietai reikalauja, kad būtų garantuota nepriklausomybė Pabaltės mažųjų valstybių, jų eilėje ir Lietuvos. Be to, jie nori Trijulės sąjungos karinį bendradarbiavimą išplėsti ir į Aziją, ne tik Europoje jį taikyti. Tuo būdu rusai siekia pasitikrinti vakarų valstybių pagalbą prieš Japoniją. Taigi, kol kas Trijulės sąjungos likimas neišskus.

GRIZO IŠ ISPANIJOS ITALAI

Iš Ispanijos jau išvyko paskutinis italų transportas. Vokiečiai išvyko kiek anksčiau. Tuo būdu Ispanijoje ypač jautimų karių jau nebeliko — žinoma, jei neskaityti tų, kurie padėjo vyriausybiniams ir dabar laikomai koncentracijos stovyklose.

VOKIEČIAI PASIIMS SALĄ

Pranešama, kad vokiečiai už pagalbą Frankui nori gauti vieną Ispanijos salą savo karo laivyno bazei. Tai esanti «Naujųjų Metų» sala prie vakarinių Afrikos krantų. Jei tai tiesa, vokiečiai atsistotų tvirta koja prie Afrikos ir drąsiau reikalautų gražinti kolonijas.

ATVYKSTA GARSUS PIANISTAS

Į S. Paulo š. mėn. 11 atvyksta garsus pianistas Brailowsky. Jis Municipal Teatre duos keletą koncertų. Brailowsky laikomas vienu geriausių klaviatūros meistrų.

VESTUVIU DOVANA...

Jūnų aspirantas Hylton de Castro šiomis dienomis vedė. Čia, žinoma, nieko ypatinga. Tuojau po vestuvių, vienok, gavo iš savo viršininkų raštą, kuriuo paluosuojamas iš tarnybos dėl to, kad nusižengė dekretui, pagal kurį be karo vadovybės sutikimo vesti draudžiama.

BERLYNAS. Vokiečių oro susisiekimo ministeris išleido įsakymą, kuriuo per Bohemijos ir Moravijos teritorijas draudžiama skristi visų rūšių lėktuvams. Iš to spėjama, kad ten dar rengiamos tvirtovės.

VARSUVA. Lenkijos knygynų vitrinose išstatytas žemėlapis, kuriame raudonomis linijomis išvesta būsimosios Lenkijos sienos — nuo Oderio iki Klaipeidos. Žemėlapis paaiškina mūsų pažiūrą, kad tokios būsimosios Lenkijos sienos, jei kilsiąs karas. Visa Rytų Prūsija priklausysianti Lenkijai.

VARSUVA. Lenkijos prezidentui Moscickiui įteiktas kredencialus naujai paskirtas Rusijos pasiuntinys N. Saranovas. Kredencialų įteikimo iškilnėse dalyvavo Skladkovskis, kai kurie ministrų kabineto nariai ir užsienių reikalų ministeris Beckas. Savo kalboje naujasis pasiuntinys pažymėjo, kad jo mairijos tikslas bus palaikyti ir plėsti draugiškus santykius tarp SSSR ir Lenkijos. Prezidentas atsakė ta pačia dvasia, pabrėždamas pozityvių ir skubių klausimų išsprendimo reikšmę.

— Vilniaus vaivada leido Vilniuje veikti lietuvių kultūrinei draugijai «Rytas» Vilniuje ir Sencionyse. Lenkijos prezidento dekretu Vilniaus vaivada Bocianskis susikeitė vietomis su Poznanės vaivada Nariševskiu.

— Birželio 22—25 d. Kaune įvyks Lietuvos Saulių Sąjungos jubiliejinis 20 metų sukakties suvažiavimas. Prieš tai atskiros rinktinės turi savo suvažiavimus.

Vai, lėkite, dainos!

Oi, lekia, lekia

Oi, lekia, lekia gulbių pulkelis,
Oi, lekia, lekia gulbių pulkelis
Tėvynę ginti, ragin bernelius,
Tėvynę ginti ragin bernelius.

Tėvelis senas, brolelis mažas,
Tėvelis senas, brolelis mažas,
Selmis bernelis tai puikorėlis,
Selmis bernelis tai puikorėlis.

Misim, seselės, žirgą balnoti,
Eisim, seselės, žirgą balnoti —
Reiks mažutėliui broleliui joti,
Reiks mažutėliui broleliui joti.

Šaukštai popiet...

Kartą čigonas sapnavo kopūstus. Norėjo valgyti, bet šaukšto nebuvo. Kitą dieną eidamas gulti paslėmė šaukštą, bet kopūstų jau nebesuapnavo — prišlėmė pasakėlė, skaitant spaudoje čekoslovakų generolo Prchala pareiškimus Varšuvoje. Minėtas generolas iš Pragos atvyko į Varšuvą organizuoti čekų legionus tėvynėi iš vokiečių vergijos išvaduoti. Ir keisti tie čekai. Turėdami geriausią techniskai paruoštą kariuomenę, didžiulius amunicijos fabrikus, be sąlygų visa tai pavėdė Hitleriui, o dabar organizuos legionus tai pačiai tėvynei gelbėti.

Tegul kovo m. 15 d. būtų ir išdavimas, vis dėlto Cekoslovakijos kariuomenės atakingi asmenys negalėjo nematyti, kur veda vokiečių imperializmas, negalėjo ramiai sėdėti ir laukti,

ką Berlyne iškeps Dr. Hacha ir Chvalkovskis. Kaip ten bebūtų, čekai prasilėję visomis kortomis ir... jau sumokėjo. Dabar nori įrodyti, kad partija buvusi suklustota. Dabar, kada vokiečiai, to pačio generolo Prchala pareiškimu, baidžia išformuoti čekų kariuomenės dalis, atleidžia čekus darbininkus o jų vieton grada vokiečius, veža į Vokietiją maisto produktus, taip, kad pačioj Prajoj jaučiama didžiausia valgomų dalykų stoka, dabar — čekai susiprato... susiprato, kai vokiečiai, kaip tas aštuonkojis, visais čiuptukais įskibo į Cekoslovakijos kūną ir pradėjo gerti jos kraują. Čekai gali būti ramūs: iki kils naujas pasaulinis karas, netenka galvoti apie laisvę: vokiečiai irgi ne durni. Visos čekų dedamos pastangos — špyga kišenėje, šaukštai popiet.

Geriausia dovana

Jūsų giminėms, draugams ir pažįstamiems Lietuvoje, Šiaurės Amerikoje ir kituose kraštuose yra laikraštis. Užsakykite jiems «SVIESA»!

«šviesa» metams kaštuoja:

Šiaurės ir Pietų Amerikon — 12\$000.
Lietuvon ir kitur — — — — 24\$000.

ieškomî:

Antanas, sūn. Jono, Turekis, kuris į Braziliją atvyko 1927 m. ir gyveno Fazendaje Boa Vista Linha Mogyana, vėliau persikėlė gyventi kitur ir nuo 1934 m. apie jį niekas neturi žinių.

Jonas Krikštolaitis, kuris 1930 mt. atvyko į Braziliją ir kurį laiką gyveno São Paulo, Rua Coelho Netto, 68.

Kas žino ieškomųjų gyvenamosios vietos adresus arba jų likimą, malonėkite pranešti Lietuvos Konsulatui São Paulo šiuo adresu: Consulado da Lituania, São Paulo, Rua Aureliano Coutinho, 88.

Jei skaitysi «SVIESA»,

Viską Tu žinosi

Ir pirštu draugijojej

Nekrapštysi nosj!

DARŽAI, ISSIMOKĖTINAI

500 metrų nuo stoties Carvalho de Araujo, suburbio Central do Brasil, C.A.C.I. skirsto ir parduoda už mažą įsimokėjimo mokestį didelį daržą — chacaras — kur yra tūkstančiai šių medžių: Pereiras, Videiras, Abacateiras, Jaboticabeiras, Laranjeiras ir daugelį kitų vaismedžių. Įsimokėtinais parduodamas geras namas ir kiti pastatai su žemės sklypais. Dalis daržų su geru malkų mišku, kurį galima parduoti po 500 reisu metrą. Traukiniai išeina iš stoties Norte: 7,54, 9,05; 10,04; 11,10; 12,14; 14,30.

Raštinė: Rua São Bento 17, Tel. 2-7549, S. Paulo. Sekmadieniais: teirautis prieš stotį Carvalho de Araujo krautuvėje pas ANTONIO KIRSTEN.

Kas skaito spauda — vejo negaudo!

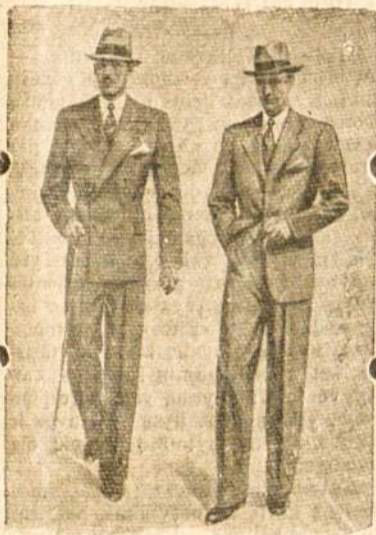
Lietuvių Dėmesiui

Siuvykla "RUBAS"

Siuvami rūbai sulg naujusių madų, darbas atliekamas diplomuoto ir su didele praktika siuvėjo. Darbą atlieku sąžiningai ir už jį atsakau. Didele pasirinkimas įvairiausių medžiagų. Galima kreiptis iki 9 val. vakaro ir sekmadieniais. Atsakomasis siuvėjas

Jonas Čizinauskas

67 AVENIDA ZELINA 67.

Vaistinė Don Bosco

Savininkas Juozas Lukoševičius

Didelis pasirinkimas įvairių rūšių vaistų — vietinės gamybos ir užsieninių. Taip pat yra parfumaria. Kainos minimalios. Lietuviams daroma nuolaida!

Rua Bom Pastor, 18 Ypiranga

Tel.: 3-0100

Dr. S. Meitin

DIPLOMUOTAS VOKIETIJOS IR RIO UNIVERSITETO.

Priima: vidurinių veneros ir nervų ligomis nuo 2 iki 6 v. v. Kalbama lietuviškai. RUA BARÃO ITAPETININGA 139 (senas 37-a) salės 8 ir 9 Tel. 4-0715.

Dr. Adolpho Taubkîn

ADVOCATAS

[Diplomuotas São Paulo fakulteto] Civilinės ir prekybinės bylos, kontraktai, (ipotekos, žemės pirkimas ir pardavimas ir t. t.) skolų išreikalavimai ir visi kiti juridiniai reikalai. Raštinė: Rua Direita Nr. 36, 2-as aukštas, salė 5. Telef. 2-4214.

Atidaryta: nuo 9 iki 11 ir nuo 3 iki 5 val. vak. Kalba lietuviškai.

Dr. A. Candia

VENERINĖS LIGOS:

TRIPERIS [Visose stadijose—aštrus ir kroniškas.] SIFILIS Greitas ir moderniškas gydymas. Priėmimas nuo 9—12 ir nuo 2—7. Sekmadieniais 11—12. Lengvos mokėjimo sąlygos. RUA BARÃO DE ITAPETININGA 242, 3 aukštas Telef. 4-0218. Kalba rusiškai, lenkiškai, vokiškai.

„BERNARDO“

Isteigta 1890 metais

Atlieka įvairius darbus fotografijų srity. Specialybė padidinime, o taip pat su dažais. Darbas greitas ir sąžiningas ir pigus. Vyksta į namus fotografijų reikalais. Daro iš fotografijų naujas.

ARTHUR SCHMIDT

Rua São Caetano, 447 (senas nr. 103) Tel. 4-5576 SĂO PAULO

Lietuvių Jaunime,

Dėykit gražiai pasiūtus rūbus. Siuvami sulg naujusių madų vyriški ir moteriški kostiumai ir paltai. Darbas garantuotas. Darbas atliekamas neblogiau kaip S. Paulo centre, bet daug pigiau. Už vyriškus kostiumus nuo 100 ligi 150\$000.

Už moteriškus nuo 40\$000 ligi 75\$000

PAULO AMBRAZEVIČIUS

RUA CICLAMES nr. 52° Villa Bella.

SIUVYKLA "ESTAN"

STASIO ŠLIKTOS

Gera žinoma visiems Lietuviams

RUA DA CONCEIÇÃO 79-A,

Fone: 4-1940 (prie pat stoties Luz) atidarė naują skyrių — antrą siuvyklą, Braz. rajone, prie stoties Norte ir Braz.

Rua Dr. Almeida Lima, 19

Dr. Borî Chipiakoff

RUA YPIRANGA, 193 2 andr. ap. 4. (kampas Santa Ephigenia), Tel. 4-0316

Vidujinės, nervų ir proto ligos. SPECIJALI VENERINIŲ LIGŲ LIGONIAMS CLINICA. Gonoreja išgydoma per 10-15 dienų KONSULTORIA ATIDARA IKI 9 VALANDU VAKARO.

M. M. KOGANO LABORATORIJA

MEDECINISKAS ISTYRIMAS: Kraujo, nugarkaulio smegenų, šlapumo ir išmatų. Sifilio ir gonorėjos nustatymas. RUA BARÃO DE ITAPETININGA, 242 3-as aukštas. Primimo valandos nuo 9—12 ir 3—7. Sekmadieniais 10—12.

Dna. NELLA

CABELLEIREIRA CORTES, ONDULAÇÕES PERMANENTES, PENTEADOS, MIS-EN-PLIS

RUA 8, NR. 25 VILLA ZELINA.

LEGALIZACIJA ISSIMOKĖTINAI

Svetimšaliams fabriku darbininkams parengia dokumentus pagal valdžios 406 ir 3010 Dekretus: Karteiros, legalizacijos ir kt. įsimokėtinais. Rašo prašymus, verčia pasus ir kitokius dokumentus, daro įgaliojimus. Prekybininkams ir pramon. į Junta Comercial liudijimai. Visais minėtais reikalais kreipkitės kasdien nuo 8 iki 12 ir nuo 5 iki 9 val. vak.

RUA DA MOOCA, 1721.

Parduodamas kampinis sklypas

ANT ALTO DA MOOCA, NETOLI BONDÉS. KREIPTIS: RUA CANINDÊ 639.

SÃO PAULO LIETUVIŲ KRONIKA

„VYČIŲ“ CHORO RADIO KONCERTO ATGARSIAI

L. K. J. S. B. «Vyčių» choras savo radio koncertais labai pagarsino lietuvių ir Lietuvos vardą. Šiandienai tūkstančių radio klausytojų chorą girdėjo dainuojant, kai tuo tarpu pranešė, kas nesiliovo po kiekvieno išpildyto dalyko skelbęs, jog tai yra lietuvių choras. Paaiškinti tarp dainų apie lietuvių kalbos senumą ir grožį, apie mūsų liaudies meną ir dainų gausumą ir jų vidinę vertę ir grožį, apie lietuvių dvasios ypatumus ir mūsų tautos charakterio kilumą — visa tai svetimo krašto radio klausytojui buvo nauji, negirdėti apie mus dalykai ir tiek mūsų tautiečių, ramų ir tylių darbininkų, tiek ir pačios Lietuvos vardą iškelė labai aukštai. Visi dabar apie lietuvių su pagarba kalba, nes kiekvienas pats išgirdo, kad šie «extrangeirai» turi brangių sielos dovanų ir daug meno vertybių, kurias jie ir čia moka ugdyti ir kitiems parodyti. Kun. A. Arminas yra gavęs keletą atsiliepimų ir raštų. Jie ypač «Vyčiams» bus brangūs, kadangi rašyti muzikos žinovų. Vieną čia spausdiname, kurio originalas yra «Vyčių» Valdybos archyve. Neverčiame jo į lietuvių kalbą, kad visam puikume galėtume perduoti šio «Vyčių» choro adoratoriaus susižavėjimą:

São Paulo, 5 de Junho de 1939

Presadissimo Pe. Alexandre,

SALVE MARIA!

Tive a gratissima oportunidade de, mais uma vez, ouvir, no dia 31 de Maio pp., por intermedio da emissora P. R. G. 9 Radio Excelsior, o aplaudido Coro da Juventude Catholica Lithuana «Vyčiai» sob a direccão do maestro prof. Feliksas Girdauskas.

É contra os meus habitos «sobre conjunctos coaes ou musicas». Porém, desta vez, não posso call-me ante o successo obtido pelo seu coro e aqui vai o meu vibrante MUITO BEM!

Salientar este ou aquelle nu mero executado, seria fazer injustiça pois todos foram magnificamente interpretados. Porém o que mais me sensibilizou, foi ouvir o nosso popular «Hymno de N. Sra. Apparceida». Como Congregado Mariano e como Brasileiro, comoveu-me bastante, ouvir um Coro de colonia estrangeira, cantar com tanta perfeição, tanto na musica como na letra (com pronuncia bem brasileira), um Hymno de gloria e loavor á Excel. sa Rainha do Brasil, á Senhora Apparceida.

Envio, pois, minhas felicitações á V. Rvma., ao D. D. Regente e á todos os membros do estupendo Coro da Juventude Catholica Lithuana «Vyčiai».

(pas.) João Baptista Curti

Director do Coro da C. M. Sr. Antonio.

SUSIRŪPINO . . .

P. R. Skipičiai dar tebebuant S. Paulo mieste, kai kurie DUL'o vyrukai, ku viešą laiką buvo vedžiojami išmintingiesnių «galvų» už ncsies, buvo prikalbėti parašyti prieš DULR-o pirmišką skaudžiamojo pobūdžio raštą štam pačiam DULR-ui ir dar kitoms įstaigoms. Netrukus visas Kaunas sužinojo, kad p. R. Skipičiai čia daręs «baisius» daiktus — grįžtąs mo kyklas, vaikas mokytojas, «susidėjęs» su centrininkais ir daugybę kitokių griešnių bandeirantės akims dalykų pridirbę. Dabar, kai Kaune jau visi

įsitikino, kur glūdi vję šių nepadorių žygių priežastys ir p. Skipičiai pareikštas visiskas pasitikėjimas jį vel perrenkant DULR-o pirmišką, suklaidinoti ir suterorizuoti nekartuavotų Kolonijos karalių mūsų «švietėjai» riutai nusiminė ir susirūpino. Mums atrodo, rūpestis yra te pagrindo: p. R. Skipičiai tikrai yra padoresnis žmogus, negu apie jį prirašyta Kaunui, ir žemos keršto priemonės nevertos. Kiekvienam padoriam lietuviui, nors iki šiolei ir terorizuotam, yra progos pareikšti dabar savo nuomonę be baimės ir radikaliai pakeisti savo nusistatymus, prisidedant prie Kolonijos kuriamojo darbo. Nusivilti gali tekti tik tiems, kurie ir toliau akiai bus užsispyrę.

DĒL «ELTOS» PRANESIMU

Lietuvos Telegramų Agentūra — LTA, arba ELTA — siuntinėja mūsų Kolonijos spaudai lietuvių ir prancūzų kalbomis Lietuvos gyvenimo kroniką. Žinias gauname du kartus į savaitę per konsulatą. Tai labai didelis patarnavimas užsienių spaudai, ypač Pietų Amerikai, nes, turint galvoje milžinišką atstumą, skaitytojai tegalėtų gauti iš Tėvynės žinias daug vėliau, o dabar yra galimybės pranešti peritos savaitės Lietuvos gyvenimo įvykių. Galima būtų pageidauti, kad «Eltos» pranešimuose būtų ne vien oficialių žinių ir statistikos, bet ir būdingesnių Lietuvos kaimo gyvenimo nuotykių, ypač korespondencijų, ypatingai iš Rytų Lietuvos ir Dzūkijos, nes tų apylinkių lietuvių čia yra dauguma.

Talpidami «Eltos» žinias, mes kiekvieną kartą ne nežymima, nes tai užimtu bereikalingai vietą laikraštyje: antra, mes žinias surenkame ir iš kitų šaltinių: vietos brazilų ir vokiečių spaudos, specialių pranešimų iš Kauno ir kt. Skaitytojas bus jau pastebėjęs, kad «Sviesa» tiek iš Lietuvos, tiek iš visame pasaulyje turi plačiausia įvykių apžvalgą. Tos krypties redakcija stengsis laikytis ir ateityje. Manome, Gerbiamieji Skaitytojai, kiek tai nuo jų pareis, padės mums laikraštį tobulinti, punktualiai ir tvarkingai atsilygindami už prumeratą ir naujų skaitytojų suradimą.

IŠLINDO YLA IŠ MAIŠO

«Lietuvis», sužinojęs, kad nutraukiama jam pašalpa, paleido pamazgų srovę prieš Kolonijos veikėjus, Centrą ir Kapelionus. Pasitvirtino tai, ką mes visą laiką esame kartoję: tai lito patriotai, kurie nebeturi jokios kultūros, o loja tiems, kas lakti duoda. Girdėti, nauja blyvzygojimo linija bandeirantininkai nori įsipersti Kolonijai, kad ji pradėtų bent kiek skaityti jų želtungą. Užmiršta, kad šiandieninė Kolonija nėra ta, kuri buvo Majaus leidžiamo pamfletinio «Garso» laikais: Kolonija yra vleninga ir kultūringa; bandeirantės blyvzygotojus ji pergerai jau pažįsta ir su nauja meškere žvejone nepavyks.

Mums tiek liūdna, kad tokią dvasios abagybę rodo mūsų jaunosios kartos auklėtojai.

Tiesiog gėda, kai žinai, jog šie «perlai» byra iš po mokytojo plunksnos. Kogi gali toki «švietėjai» išmokyti mūsų mažučius, ir toki «auklėtojai» nuauklėti mūsų priaugancią kartą Kolonijos atstovai turės tarti tiesų ir atvirą žodį: Kaunui: «Salin su tokia nepausta pedagogika!»

Mums taip atrodo: kol «Lietuvis» yra lietuvių Sąjungos Brazilijoje, o ne Vancevičiaus, oficijozas, kol tos Sąjungos nariais yra mokytojai, jos pirmišką taip pat mokytojas, o jos garbės pirmišką dar netgi aukščiau stovįs asmuo, ir kol ta Sąjunga turi šio-

LIET. KAT. BENDRUOMENĖS ŠV. JUOZAPO MOKYKLOS TĖVŲ KOMITETAS

Pirmoj eilėj: Antanas Girskus, sekretorius, Petras Rudikas — pirmiškasis; Kun. P. Ragažiuskas Bendruomenės pirmiškasis; stovj: Vladas Tumas, Juozas Gelanžauskas ir Feliksas Jakutis — komiteto nariai.

VILLA BELLOS LIETUVIŲ MOKYKLOS TĖVŲ KOMITETO NARIŲ PROTESTUOJA

Zemiau pasirašiusieji Villa Bellos mokyklos tėvų komiteto nariai, protestuodami prieš mokyklos vedėjos Liūdos Majienės savivalymą bei neškaltybę su tėvų komitetu ir mokinių tėvais, iš komiteto pasitraukiame.

Komiteto nariai: Jonas Mačiulaitis, Kazys Baranuskas, Juozas Mačiulaitis. S. Paulo, 1939 m. birželio m. 5 d.

ISKELIA ARGENTINON

Teko patirti, kad, DULR-o parodymu, mokytojas Bakšys šį mėn. turi išvažiuoti Argentinon.

SPORTO KRONIKA

Birželio m. 4 d. Bendruomenės futbolistai turėjo rungtynes Vila Prudentėje su vietinėmis komandomis. Abi komandos baigė lygiomis. Pirmosios 2 x 2 ir antrosios 0 x 0. Lošimą trukdė lietus ir purvas. Be to, žada energingiau aukrusti ir krepšūninkai, — tiek vyrų, tiek mergaičių komandos.

PAIESKOMAS VINCAS BOTYRIUS, kuris gyvena Porto Alegre, rua Marilanda, 79. Ieško Botyriaus sesers dukte Katarina Slekaitė-Jankauskienė, gyvenanti Amerikoje. Atsiliepti «Sviesos» redakcijon.

Proga ISIGYTI GERAS IR PATOGUS 5 kambarių namas, arti autobuso ir bondės. Sąlygos šios: Kas turi Lietuvoje žemės, tas šį namą gali gauti mainais už tą žemę. Naudekitės proga, reta galimybė tokiomis geromis sąlygomis įsigyti namas. Teirantis: Quinta da Palmeira, rua Onze, nr. 110.

PIRMAS LIETUVISKAS KERMOŠIUS

Praejusį sekmadienį Bendruomenės susirinkime nutarta visu smarkumu ruošti pirmam lietuviškam kermošiu, kuris bus Villa Zelinoj, prieš bažnyčią aikštėje, birželio m. 24, 25, 28, 29 ir liepos m. 1 ir 2 dienomis. Tiek apylinkių tiek miesto lietuvių žada gausiai dalyvauti. Pelnas bus skiriamas lietuvių bažnyčios reikalams. Kermošius prasidės pavaikare ir baigsis dvyliką val. nakties.

PRASOMI TALKON

Sio sekmadienio rytą Villa Zelinos, Villa Bellos ir apylinkių vyrai prasomi atėiti talkon ir baigti tvarkyti lietuvių bažnyčios šventorių. Juo daugiau kas ateis, tuo lengviau ir greičiau bus baigtas darbas.

— Praėjusį sekmadienį Bendruomenės jaunimo sekcijos susirinkime Seselė Vyr. M. Julia skaitė paskaitą iš dailaus elgesio srities. Meninėj daly gražiai deklamavo O. Zakarevičiūtė ir M. Kleizaitė. Suvaidintas vieno veiksmo iš Lietuvos nepriklausomybės kovų vaizdelis «Laisvei švintant», kurio pasitvymu rūpinosi Vl. Valikevičiūtė. Po susirinkimo jaunimas gražiai pažaidė lietuviškų žaidimų lig 10 val. nakties.